

”Æ VIL ITTJ!”

Om barns medvirkning i barnehagen.

Skrevet av Turid Langås og Kari Olafsen Aunet, Ekne Barnehage

Da den nye Lov om barnehager ble satt i verk i 2006, var det med en ny bestemmelse som sier at ”Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehages virksomhet. Barnets synspunkt skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.”

Da medvirkningskravet kom inn i barnehagen, opplevde vi som ansatte at mange hadde ulike syn på hva dette innebærer for hverdagen i barnehagen. Noen tror det å ha medvirkning er det samme som å bestemme. Vil voksnes autoritet forsvinne med et slikt perspektiv? Vi ønsker imidlertid å vise hvordan en i barnehagen kan jobbe systematisk med dokumentasjon av barns medvirkning og hvordan det preger vår måte å jobbe med førskolebarn på.

For det første; å ha medvirkning er ikke det samme som å bestemme! Førskolebarnet vet ofte ikke sitt eget beste, jo kanskje på kort sikt, men på lang sikt er det den voksne som har ansvar. Førskolebarnet har ikke forutsetninger for å bestemme alt. For oss som jobber med førskolebarn betyr medvirkning *at barnet er synlig for deg*, at du *ser og hører barnet*. **Barnet får komme med sine synspunkt, og får tilbakemeldinger på dem.** Vi understreker *synlig*, for de aller minste barna i barnehagen har heller ikke talespråk for å formidle sine meninger, men kan vise oss gjennom gester, kroppsspråk, lyder, mimikk ol. Det er viktig at den voksne er nær barna, for å oppfatte deres signal.

For oss er barns medvirkning å anerkjenne barnet og ha respekt for det enkelte barn. Vi overlater ikke det fulle og hele ansvaret, men den voksne og barnet tar ansvar sammen. **Vi spør ikke barna om hva de vil dersom vi ikke har mulighet til å ta konsekvensen av deres svar.** Eksempel som vi alle kanskje kan kjenne oss igjen i, er den travle hverdagen i butikken der innkjøpet av dagens middag står for tur. I all hast spør du barnet om hva det vil ha til middag, en har jo hørt at barn skal få være med å bestemme. Barnet svarer pølse med brød mens du svarer at i dag er fiskeboller på tilbud og det er jo godt, ikke sant?

Vi mener barns medvirkning er viktig fordi det styrker selvfølelsen ved at det jeg sier betyr faktisk noe. Og det er viktig å ha egne meninger!

Vi mener barns medvirkning er viktig for utviklingen av den enkeltes identitet. Jeg må kjenne etter hva jeg vil!

Vi mener at enkeltbarnet med sine meninger blir synliggjort for hverandre og får status.

Hvordan tilrettelegger vi da for at barna, enten dem er 1 eller 6 år, skal få medvirke i hverdagen?

Jo da; den voksne må ha **tid til å lytte til barna, prøve å forstå deres måte å tenke på og ikke minst ha respekt for barnas innspill**. Man må ha tid til **gode samtaler med barna, enkeltvis og i gruppe**. Noen bruker skjema for barnesamtaler for å ivareta den enkelte.

Den voksne må ha **en åpen innstilling, slik at en ser muligheter og ikke begrensninger**.

Samtidig må en **være realistisk og tydelig**. Man kan ikke si nei til barnas ideer bare fordi det er lettest. Samtidig så må en si nei noen ganger fordi det er ikke alt barna skal eller bør bestemme. Eksempelvis kan en nevne forhold som har med sikkerhet å gjøre eller forhold som går utover andre. Å bruke sikringsutstyr i bil, ikke kaste leker, hensiktsmessig påkledning, når en skal legge seg om kvelden, hva en skal spise er voksne sin jobb å passe på. Her er det viktig at voksne holder på sitt, og er tydelige i sin grensesetting, fordi vi vet barnets beste på lang sikt.

Barn som får bestemme mer enn hva de har forutsetninger til, blir gjerne uttrygge barn.

Det er viktig å lære barn at vi ikke alltid trenger å være enige og det er ok. Voksne som jobber med barn har ofte noen innlærte løsninger for å ikke avvise barn i forhold til deres ytringer og ønsker. Det kan eksempelvis være; ”Jeg hører hva du sier, men nå er det noe annet vi skal.” ”Jeg skjønner du ikke er enig med meg i det, men nå er det faktisk jeg som bestemmer.” ”I dag gjør vi det slik du vil og i morgen gjør vi slik som jeg vil.”

Barn skal læres opp til å bli gode samfunnsborgere, som tar del i demokratiske avgjørelser og engasjerer seg i et demokratisk samfunn. Vi mener medvirkning fra fødsel av, er grunnsteinen vi legger for å nå dette målet.

